

KNNV-reis

Müritz Nationalpark

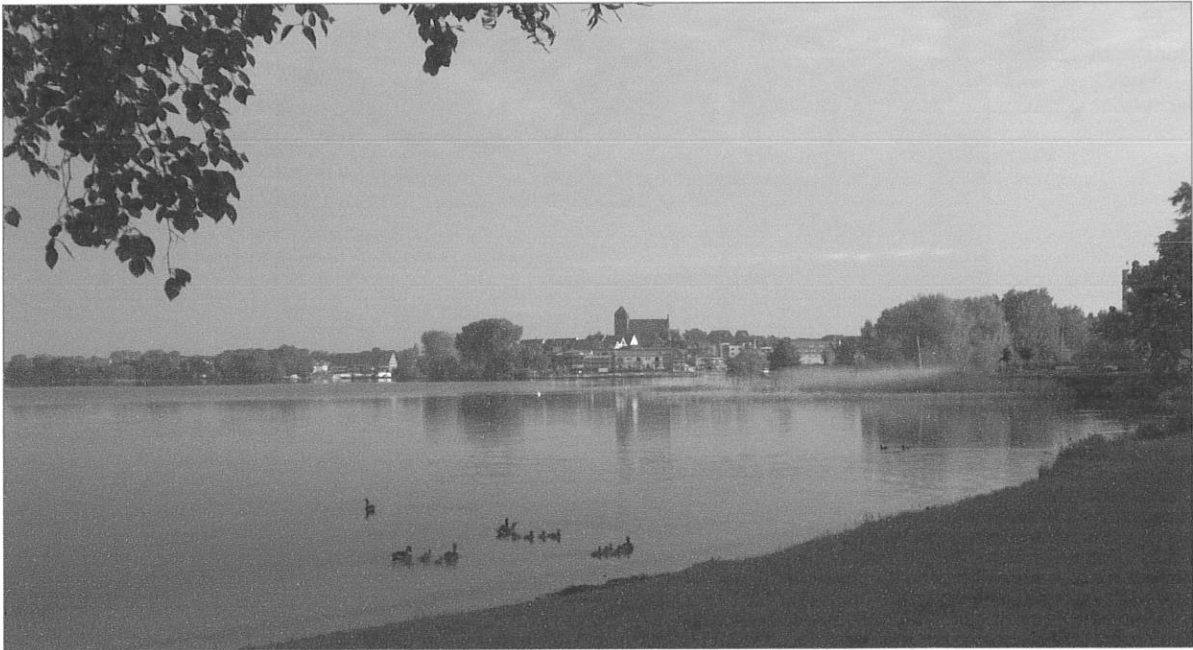

22 - 28 mei 2005

KNNV-reis Müritz Nationalpark

22 - 28 mei 2005

<i>inhoud</i>	kaart van het gebied en bezochte plaatsen	3
	programma en dagverslagen	
	maandag 23 mei - Teufelsbruch	4
	dinsdag 24 mei - Speckersee	5
	woensdag 25 mei - Fischteiche	6
	donderdag 26 mei - Torgelower See	6
	vrijdag 27 mei - Feisnecksee	7
	vogelwaarnemingen	9
	deelnemers	10

Waren am Binnenmüritz

van de reisbegeleider

Was er een meer ontspannen reis met zulk prachtig weer en zo veel fraaie waarnemingen denkbaar? Wat je antwoord ook is, ik heb het als een bijzonder prettige reis ervaren.
Al is het gebied mij niet meer onbekend, het is en blijft een uniek land dat in elk jaargetij weer anders is. En dan met een 'goede groep' zoals het deze keer weer was, geniet je ook als reisleader van de reis.
Aan de deelnemers: tot ziens en bedankt.

Martien Helmig

Maandag 23 mei

programma Wandeling Teufelsbruch, Warnker See en Müritzhof

dagverslag

Siny

's Avonds in slaap vallen bij een boomkikkerconcert en met bosuilgeluiden, 's morgens wakker worden door de boomleeuwerik. Wat een luxe!

Na een heerlijk ontbijt in de 'refter' wandelen we om 09:00 uur ons pension "Zur Fledermaus" uit. We gaan in Zuid-Oostelijke richting langs het Teufelsbruch. In het bos aan de rechterkant horen we achter elkaar door fluiters. Koekoeken roepen en even later zien we er eentje breeduit zitten. Hij poseert volgens het boekje!

Martien vertelt waaraan we, behalve aan het geluid natuurlijk, de glanskop van de matkop kunnen onderscheiden (glanskop heeft geen lichte armpenbaan).

We drinken koffie bij de vernieuwde vogelhut aan de Warnker See. We zien daar onze eerste zeearenden. Ze worden "vliegende deuren" genoemd. Ook ter plekke de glanskop-theorie uitgeprobeerd en dat lukt.

Daarna een pad in langs bosrand en weide naar het uitzichtspunt Müritzhof.

Lelietjes van dalen, salomonszegel, dalkruid, vogelgeluiden (o.a. geelgors, zwarte- en grote bonte specht, wielewaal) en verder is het stil. Af en toe een passerende fietser en daarna is het gewoon weer stil!

Lunchen bij Müritzhof. Veel huis- en boerenzwaluwen (druk, druk, druk) een paar putters en drie kraanvogels in vlucht. We gaan weer verder en ontdekken een mierenleeuwen werkplaats. Op de knieën erbij en net zo lang zoeken en graven tot we een mierenleeuw hebben. Die gaat op de foto.

Bij onze volgende stopplaats groeit het sofiekruid aan onze voeten; in de lucht rovers (buiserd en visarend). Inmiddels loopt het tegen 16:00 uur. Het begint te miezeren en vervolgens te regenen. In kleine groepjes en in verschillend tempo trekken we weer op huis aan. Opfrissen en daarna diner.

's Avonds maken Martien, John en Siny nog een vennenrondje. Het miezert nog steeds. Fluiters zijn nog steeds actief, evenals de roodborsten en zanglijsters. We zien een houtsnip vliegen.

Van twee, voor ons onbekende, bloeiende struiken nemen we wat takjes mee. De volgende ochtend aan het ontbijt vertelt Marietje ons dat we lavendelheide en moerasrozemarijn gevonden hebben.

Op naar de volgende excursie en het volgende verslag.

Mierenleeuw met schuilplaatsen

Maretak, Teufelsbruch

Dinsdag 24 mei

programma Fietstocht langs Warnker See, Redangersee, Schwarzenhof, Speckersee en Boek

dagverslag

Mariette

Geelgors

Grauwe vliegenvanger

omgeving Speckersee

Maretak, Teufelsbruch

Na een regenachtige nacht schijnt de zon 's ochtends volop. Ruud was al om 5 uur te voet op pad en zag veel herten in het grasveld voor het pension. Martien zat al om 6 uur op de fiets en zag 4 mannetjes wielewaal en 1 vrouwtje met elkaar dollen. Om 8.00 uur is het ontbijt. John en Siny tonen takjes die ze gister vonden tijdens hun avondwandeling bij de Wienpitschseen en niet goed thuis kunnen brengen. Met de flora van Mariette erbij blijkt het om moerasrozemarijn en lavendelhei te gaan. Om 9.00 uur fietsen we weg met z'n achten.

Vanaf het pension volgen we rechts de bosrand, met links onzichtbaar achter de berkenbomen de Moorsee en vervolgens goed zichtbaar de Warnker See, waar een observatiehut is. Geen zee-arenden vandaag. Wel wordt de braamsluiper geobserveerd. We gaan door en laten ditmaal de Müritzhof rechts liggen om al snel een wijde bocht rond de Rederangsee te maken. Het meer zien we niet, wel een majestieus rand van bomen met daar voor weidse groene graslanden. Net voor we zullen afbuigen verschijnen er een paar kraanvogels in beeld voor de bomenrand, we zien een moeder met jongen en al steeds meer kraanvogels tot in totaal zo'n 50 stuks. Fantastisch. Ook trekken er kraanvogels door de lucht, met hun langgestrekte benen. We rijden richting Schwarzenhof en houden koffiepauze langs het fietspad op een plek die alweer vol zit met kuiltjes van de mierenleeuw. We zijn wat blasé geworden en vinden het niets bijzonders meer. We zien wat vogels rondom: kijk hier en daar en die en dat... Met name Siny is erg actief in het ontdekken en benoemen van vogels. Als de wind waait, stijgt er een hele wolk stuifmeel uit de dennenbomen omhoog. Een dunne gele film op de sloten is daar het gevolg van.

Vanuit Schwarzenhof volgt een recht fietspad over betonplaten pal naar het zuiden, naar het dorpje Boek. Het fietspad gaat door land dat zo'n 150 jaar geleden werd drooggelegd en rond 1990 weer onder water werd gezet, met gevolg dat alle berkenbomen er afsterven en een spookachtig beeld van stammen te zien geven. De eerste observatiehut die uittorent boven het fietspad kijkt prachtig uit over de Speckersee. Voor mij als nieuweling bij de KNNV is het bijzonder dat ik de grauwe vliegenvanger helder in beeld krijg, met van die prachtige streepjes op z'n hoofd. Ergens in de verte springt een hert over de sloot. Geluiden van tiftjaf en fitis behoren tot het basispakket van vogelgeluiden. De lunchpauze houden we ergens tussen de 2 observatiehutten in, bij een sloot met veel riet, kikkers en spelende karekieten. In de boom laat zich een geelgors keurig van alle kanten bekijken. Wat een helle kleuren. Dat dat zomaar vrij rondvliegt. We genieten van de zon en de rust. Dan door naar de 2e observatiehut met uitzicht op de Binnenmüritz. Een kiekendief en een zeearend zweven er door de lucht. We fietsen verder, het

Nationaal Park uit, naar Boek, waar we een terrasje pikken in de zon. We bevinden ons dan op de stoep van een 'Gutshaus' ofwel een landhuis dat behoort moet hebben aan de vroegere adel en onteigend is. De natuur en het buiten zijn geven een gevoel van verademing, maar een kopje koffie met hausgemachte Kuchen toch ook. Wat is vakantiegevoel? Geen benul van dag en tijd, buiten zijn, weg van alles, hier en nu zijn, vrij zijn, wind door de haren, gemeenschappelijke belangstelling en daardoor gevoel van verbondenheid. Wat wil je nog meer? Om 4 uur vertrekken we uit Boek, om rond 6 uur thuis te arriveren, een beetje zonverbrand. Er was net iets te weinig tijd om nog over Speck te gaan.

De oogst van vandaag, dwz de bevindingen speciaal voor vandaag, zijn: sprinkhaanzanger, paapje op paal, kraanvogel, braamsluiper en visarend.

Woensdag 25 mei

programma Bustocht naar Fischteiche van Boeker Mühle en Boek

dagverslag
Henny en Ursula

Na een stevig ontbijt reden we met de bus naar de Böker Mühle in de buurt van Bök, waar een aantal visvijvers zijn. Na een ommetje gemaakt te hebben konden we het busje op de parkeerplaats laten en gingen we naar het uitkijkpunt in de hoop heel wat vogels te zien. We verbleven er bijna de gehele ochtend.

We zagen heel wat watervogels maar ook een Zwarte (?) wouw en Bruine kiekendief. De telescoop van Martien was een grote hulp bij het herkennen van de vogels, die verder weg zaten.

Om 13.00 uur verlieten we de hut om nog naar een andere visvijver te gaan, want daar hadden we de kans Zeearenden te zien. Helaas was de toegang gesloten en moesten we onverrichter zake teruggaan. Maar onderweg zagen een hele oude lep die tot natuurmonument was verklaard. Voordat we bij het busje terugkwamen ontdekten we nog Gele kwikstaarten in een weiland. Martien meende er Noordse gele kwikstaarten in te zien

Nu nog Marietje ophalen en dan genieten van het terras van 'Der Schloßkrug' van al het lekkers dat ze te bieden hadden. Zelfs hier ontdekten we nog wat vogels, zoals mussen en Europese kanarie. Na een flinke rit terug waren we weer in ons kwartier 'Zur Fledermaus'.

We keken terug op een geslaagde dag.

Donderdag 26 mei

programma Bustocht naar Torgelower See, Groß Giebitz

Ruud...

Bij de Torgelower See

Vrijdag 27 mei

programma Fietstocht langs Binnenmüritz
en Feisnecksee

dagverslag

John

De dag lacht ons bij het opstaan al tegemoet. Het weer is in de loop van de week alleen maar beter geworden. Iedere dag komt er een graadje bij en telkens schijnt het zonnetje wat langer. Kortom, het is heerlijk weer geworden: overdag ± 25 graden, niet te koud, maar ook weer niet te warm.

Zoals elke morgen genieten we eerst van een heerlijk ontbijt. Het eten is prima. Verschillende soorten brood en beleg, 'n fruitje, 'n eitje, 'n sapje, etc. Daarnaast is het natuurlijk heerlijk dat je er niet zelf voor hoeft te zorgen. Het is daardoor nog lekkerder dan thuis.

Nadat we ook de lunchpakketten in de rugtas hebben gedaan, zoeken we onze fietsen weer op. Het zijn geen topstukken, maar voor ons doel, een fietstocht door het nationaal park, voldoen ze goed.

We fietsen eerst richting Waren en genieten al vroeg in de morgen van een prachtig uitzicht over de Binnenmüritz. De Müritz is het grootste zoetwatermeer van Duitsland. Tussen de verschillende plaatsen die rondom het meer zijn gelegen worden een aantal veerdiensten onderhouden. Wij zien in een klein kwartiertje hoe een klein stipje in de verte uitgroeit tot een grote boot die kennelijk een van deze veerdiensten onderhoudt.

We stappen weer op de fiets en volgen een stuk van de Feisnecksee. Een mooi, klein, rustiek meer. Er is daar een natuurzwembad gemaakt met beperkte voorzieningen. Om tien uur zien we de eerste Oostduitse vrouwen al zonnebaden op de grasvelden. Wat direct opvalt is dat er flink wat troep ligt. Ook hier zijn de mensen kennelijk te beroerd om hun eigen afval op te ruimen. Maar ....., we genieten wel van de vogelgeluiden die tijdens het fietsen onze oren doen spitsen.

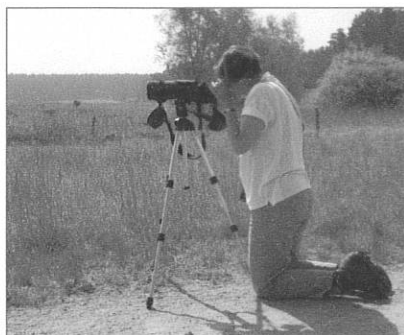
John, Mariette, Marietje, Siny
en Ruud

Ursula en Henny

Paapje en Mariette

We komen nu door een stuk waar hij een andere keer ook is waargenomen. Ik kende het geluid van de vogel nog niet, wist niet eens van z'n bestaan! Maar opeens roept Siny: "ja, ik hoor hem: Please to meet you, please to meet you". Even later kan Martien de waarneming bevestigen. We horen het geluid van de Roodmus, maar zien hem nog niet. We speuren met onze kijkers door de ondergroei in het bos langs het meer. We horen hem links, dan weer

vervolg vrijdag 27 mei

rechts, maar krijgen hem niet te zien. Een van de groep meent hem toch een tel te het geluid van de vogel nog niet, wist niet eens van z'n bestaan! Maar opeens roept Siny: "ja, ik hoor hem": Please to meet you, please to meet you". Even later kan Martien de waarneming bevestigen. We horen het geluid van de Roodmus, maar zien hem nog niet. We speuren met onze kijkers door de ondergroei in het bos langs het meer. We horen hem links, dan weer rechts, maar krijgen hem niet te zien. Een van de groep meent hem toch een tel te zien vliegen, maar een tweede waarneming blijft uit. Toch is de vreugde groot: we hebben de Roodmus gescoord! Er kan weer een soort aan ons lijstje worden toegevoegd, en we hebben er al veel gehoord en gezien deze week! Ook zien we tussen het gebladerte in de hoge boomkruinen nog 'n prachtige vogel: de Goudvink. Goh, wat zit die te glimmen in het zonnetje. Zijn goudkleurige borst steekt magnifiek af tegen de zacht groene tinten van het gebladerte. Een eindje verder is het bos langs de oever verdwenen en kunnen we gemakkelijker bij het water komen. Dat blijkt heel helder te zijn. We zien er grote scholen vissen in zwemmen. Ze zijn goed zichtbaar door het felle zonlicht dat in het water schijnt. Omdat we geen zoetwatervissenspecialist in ons midden hebben weten we niet welke soort(en) het (is) zijn.

Intussen is het zonnetje zo lekker warm geworden en ziet het water er zo schoon uit dat het erg aantrekkelijk wordt om een frisse duik te nemen. Het ontbreken van zwemgoed en het toch nog wat vroege uur van de dag zijn voldoende om de verleiding niet tot uitvoering te brengen. Wanneer we wat later langs grote stukken braakliggend terrein fietsen met hier en daar wat hoog opschietende kruiden en af en toe wat lage struiken horen de echte kenners onder ons weer een vogel die we nog niet eerder hebben gehoord: het gaat om de Bosrietzanger. Ook weer zo'n klein prachtig vogeltje. Op 'n paaltje van de perceelafscheidings zit een paapje en in de toppen van de struiken signaleren we weer grauwe klauwieren. Prachtig om die schitterende vogeltjes zo te zien zitten.

In de loop van de ochtend nemen we afscheid van Marietje. Zij heeft het flink "te pakken", met wellicht wat koorts. Zij kiest ervoor om rustig naar het pension terug te fietsen en het wat rustig aan te doen. Na de lunch volgen we voor een groot deel een route die we deze week al eerder hebben afgelegd: een prachtig verhard fietspad met veel vogelhutten en prachtige uitzichtpunten dwars door het verder niet toegankelijke natuurbeschermingsgebied. We genieten van de vele vogels die zich ook hier weer aan ons laten zien en horen. Indrukwekkend blijven natuurlijk de Visarenden die hier en daar in de hoogspanningsmasten nestelen. In een bepaald gedeelte ervan zit er om de andere mast een paartje te broeden.

Ook vandaag zien we ze weer vliegen. Prachtig!

Wat ons ook telkens verrast is het geluid van de Roerdomp. Het duurde even voordat ik wist waar ik nou precies naar moest luisteren. Maar toen ik eenmaal door had wat voor geluid hij maakt, bleek dat hij in dit gebied volop voorkomt. Telkens verrast hij ons met zijn lage roeptonen. Wanneer we aan het eindje van de middag weer bij het pension "Zur Fledermaus" arriveren smaakt het witbier weer uitstekend en de avondmaaltijd, stipt op tijd geserveerd, is lekker. We melden Martien dat we rond half negen met elkaar de afgelopen week willen evalueren.

Op de afgesproken tijd zit iedereen buiten rond de grote tafels op het terras en vangen we nog juist de laatste warmtestralen van de ondergaande zon.

We bedanken Martien omdat hij voor ons een uitstekende reisleader is. Hij weet de groep, met zachte hand, goed te begeleiden. En door zijn uitstekende vogelkennis hebben ook de "gevoerde ornithologen" deze reis nog veel geleerd. We moedigen Martien aan om zich bij de KNNV te blijven aanmelden als reisleader zodat nog vele KNNV'ers na ons van zijn kwaliteiten kunnen genieten.

We overhandigen Martien een klein presentje als blijk van waardering en hopen met hem op een voorspoedige terugreis de volgende dag. Gedurende de middag hebben John, Siny en Mariette nog een afscheidslied gekomponneerd dat ze met z'n drieën

ten gehore brengen. De melodie is zo eenvoudig dat het voor de overigen niet moeilijk is om het refrein mee te zingen. En met nog een laatste wijntje en biertje wordt vervolgens de dag afgesloten. Als laatste roept de Roerdomp ons in het donker een "wel te rusten". Wat zullen we weer slapen!

Pension Zur Fledermaus

Afscheidslied

Melodie: op de wijze van "Zeemanshart"

Eerste couplet

Toen ik voort eerst, in Müritz kwam
In das pension, "Zur Fledermaus"
Toen dacht ik eerst, ik wil naar huis
Wat doe ik hier, met dit gespuis

Eerste refrein

Ik dacht alleen, ik wil naar huis
Wat doe ik hier, met dit gespuis

Tweede couplet

Maar 't bier was zoet, en Martien goed
Dat maakte snel, al heel veel goed
Ik dacht nog wel, ik ga naar huis
Wat doe ik hier, met dit gespuis

Tweede refrein

Ik dacht nog wel, ik wil naar huis
Wat doe ik hier, met dit gespuis

Derde couplet

De derde dag, het weer werd mooi
En vogels veel, met mooie tooi
Ik dacht niet meer, ik wil naar huis
Het komt wel goed, met dit gespuis

Derde refrein

Ik dacht niet meer, ik wil naar huis
Wat doe ik hier, met dit gespuis

Vierde couplet

De week is om, de tijd die vloog
Het smaakt naar meer, ik kom zeker weer
Ik weet het nu, ik wil niet naar huis
't was een fijne week, met dit gespuis

Vierde refrein

Ik weet het nu, ik wil niet naar huis
't was een fijne week, met dit gespuis.

Uitvoering

John van der Willik, Siny Koops,
Mariette van Nieuwenhuijze

Vogelwaarnemingen

	a	b	c	d	e	f		a	b	c	d	e	f			
Fledermaus	a															
Teufelsbruch	b															
Speckersee	c	Dodaars	1	1	3			Snor	1	3	2		2			
Fischteiche	d	Fuut	3	4	2	3	4	3	Huiszwaluw	3	5	5	5	5		
Torgelower See	e	Aalscholver		5	3	5	6	5	Boompieper	3	3			2		
Feisnecksee	f	Roerdomp	1	3	2	2	2	2	Graspieper	1						
		Grote Zilverreiger						1	Noordse Kwikstaart			4				
1	1	Blauwe Reiger	1		4	4	3	Witte Kwikstaart	4	4	4	3	3	3		
2	2	Knobbelzwaan	3	3	3	5	4	3	Winterkoning	1	2	2	2	3	3	
3...5	3	Grauwe Gans	4	6	6	6	5	6	Heggemus		2	1				
6...15	4	Smient		1					Roodborst	3	3	2	2	3	3	
16...50	5	Krakeend		4	3	3	1	2	Nachtegaal						1	
50...200	6	Wilde Eend		4	4	4	5	5	Zwarte Roodstaart		1	1	1	3	2	
		Krooneend				5			Gekraagde Roodstaart		1		3	3	3	
		Tafeleend				1	2		Paapje			1	1		2	
		Kuifeend	1	4		3	4	3	Merel	1	4	4	3	4	4	
		Brilduiker		2	2				Kramsvogel		2	3			4	4
		Zwarte Wouw				1	2	1	Zanglijster	3	3	4	3	3	4	
		Rode Wouw		1	1	2		2	Grote Lijster		3	3				
		Zeearend		2	3			1	Sprinkhaanzanger			1				
		Bruine Kiekendief	2	1	2	3	2	3	Krekelzanger						1	
		Havik						1	Rietzanger			2				
		Buizerd	3	3	3	3	2	3	Bosrietzanger					3	3	
		Visarend	1	2		1	3	4	Kleine Karekiet		3	3	2	3	3	
		Torenavalk	3						Grote Karekiet				3	3		
		Boomvalk				2			Spotvogel			1		1		
		Meerkoet	2			4	3	4	Braamsluiper			4		3		
		Kraanvogel		3	6		4	3	Grasmus		1	2	2	2		
		Kleine Plevier					2		Tuinfluit		3	5	3	3	5	
		Kievit				3	3		Zwartkop	2	4	4	3	3	4	
		Watersnip		3	3		1	1	Fluiter	1	5	4	3	3	3	
		Houtsnip	2	1			1		Tjiftjaf	2	4	4	3	3	3	
		Oeverloper				1			Fitis	1	3	4	4	3	2	
		Kokmeeuw	2	4	4	4	4	4	Goudhaan	1	2		3	2	3	
		Visdief				1			Vuurgoudhaan	1	3	3	3	2	3	
		Zwarte Stern				3			Grauwe Vliegenvanger		2		2			
		Holenduif		2		2			Bonte Vliegenvanger	1	1		2	2		
		Houtduif	3	2	2		3	4	Staartmees		3		3	1	3	
		Turkse Tortel					3		Witkopstaartmees		1					
		Koekoek	1	4	3	3	3	3	Glanskop		3		1	3	3	
		Bosuif	1						Matkop		2	1				
		Gierzwaluw	3			4	3		Kuifmees		1		2	2	2	
		Ijsvogel						1	Zwarte Mees		3	3	2	3	3	
		Groene Specht		1	3	1			Pimpelmees	2	4	4	3	4	3	
		Zwarte Specht		3	3	1	2	2	Koolmees	1	4	4	3	4	4	
		Grote Bonte Specht	2	4	4	3	3	3	Boomklever		4	4	3	3	2	
		Boomleeuwerik		2	3	1	1		Boomkruiper		2	3	2	3	3	
		Veldleeuwerik		2	2	3	3	4	Wielewaal		3	4	2	2	3	
		Oeverzwaluw		2					Grauwe Klauwier		2	4	2	2	3	
		Boerenzwaluw	4	5	6	5	5	4	Gaai	3	3	2		1		
									Ekster	2			2	2	2	
									Zwarte Kraai	4						
									Bonte Kraai	4	4	4	5	5	5	
									Raaf		4	4	3	4	3	
									Spreeuw	4	6	6	5	6	6	
									Huismus	3	4	3	5	6	5	
									Ringmus	1		1				
									Vink	3	5	4	5	5	5	
									Europese Kanarie	3	1		3	3		
									Groenling	3	3	4	4	4	4	
									Putter		3	1		1	1	
									Kneu				3			
									Roodmus						1	
									Goudvink		4		3	2	3	
									Appelvink						2	
									Geelgors	2	4	4	3	3	3	
									Rietgors		2	4	4	3	3	
									Grauwe Gors			1	2	2	3	

Visarenden, favoriete nestplaats

Warnker See

Deelnemers

1

2

3

4

5

6

7

8

Ruud Schillpenning
 Marietje Dimmendaal-ten Kate
 John van der Willik
 Henny Vernooij
 Ursula Wittbrodt
 Siny Koops
 Mariëtte van Nieuwenhuize
 Martien Helmig *

* martien.helmig@mhw.demon.nl

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8

Foto's: Martien Helmig / Geelgors blz 5: Steven Round

Observatiehut aan de Müritz